

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

V borbi proti reakciji.

Opazuj življenje te družbe, kolikor hočeš, zasleduj ga od tedna do tedna po njegovih dogodkih: nikoli ne boš mogel priznati — če si odkrit človek — da ima sedanji red po svojih dejanjih kako višjo pravico do obstoja. Dan za dnem: nova nasilja, nove krivice, enkrat močnejše, drugič šibkejše v svojih posledicah. Vedno dviganje in padanje. Vse pa z namenom, da ubrani korumpirani sistem pred srditimi udarci novega človeštva. Nered v gospodujočem razredu, ki se hoče razmahniti kakor strupena kal v telo novega človeštva. In na drugi strani ogromen odpor zdrave krvi, da se ohrani in izmeče iz sebe strupeno snov.

Med nami socialisti je bilo vedno nekaj ljudi, ki so nam priporočali pravičnost v boju proti kapitalističnemu razredu in zlasti v presoianju načina, s katerim se udejstvuje. Nikar ne smatrajmo sveta s stališča: mi smo beli, vse drugo je črno. Kapitalizem si ne more kaj, da bi ne bil kapitalizem, ker ga k temu sili narava. In ker ga sili narava, ne more biti greh. Tako nam govorijo. Mi pa smo objektivni in priznavamo, da še nismo besi, toda na drugi strani nam veleva zdrava pamet, da ne moremo gledati z odpuščanjem na tisto, kar počena meščanski razred, temveč da smatramo topočetje kot greh, ki ga moramo čimprej tembolje z njegovim nosilcem vred izbrisati z zemeljske oble, ne da bi šli s počasnim korakom ozdravljenja, ki ga hodi narava.

Tudi kapitalizem uči svojo moralo in marsikateri njegov nauk je tak, da ne moremo mi drugačnega imeti, ampak razlikujemo se v tem, da hočemo mi svoje moralne nauke do pičice izvršiti, dočim jih je kapitalizem le spoznal, jih učil, v praksi pa jih nadomestuje z dejanji, ki so nasproti naukom groba laž. In laž je greh, ki ga ne moremo odpustiti.

Mi se razširjamo in kapitalizem ne more izvršiti nobenega dejanja, ne da bi računal z nami. Angleška se je odpovedala protektoratu nad Palestino. Majhen dohodek in vendar ogromen, ker je s tem priznala, da ni več tako sposobna voditi roparsko imperialistično politiko kakor nekdanj. Mislite, da se je odpovedala morda na ljubo Franciji ali kateri drugi kapitalistični državi? Kaj še: Če bi bil angleški kapitalizem še danes naznotraj tako močan kakor nekdanj, bi se požvižgal na Francijo in na ves svet, ampak danes je njegova sila radi neprestanega naraščanja socialističnih vrst na Angleškem tako ošibela, da si ne upa več nastopati po svoj volji. Drug primer: Na Nemškem so nacionalisti ubili Rathenaua. Ta je bil velika ovira njihovim monarhističnim stremljenjem kakor vsi, ki so padli pred njim. V buržoazni državi bi prišlo do silovitega poboja, če bi padel mož, ki ima usodo države v rokah. In v tem poboju bi nadvla-

dovala tista sila, ki bi ga dobro organizirana izzvala. Tako so hoteli v Nemčiji legitimisti, ker za njimi je stala tajno organizirana armada 300.000 oboroženih mož. Toda v Nemčiji prevladuje socializem, in socializem, ki je že sam po sebi organizacija, vzdržuje sedanjo obliko s svojo idejo. Ideja pa je še vedno močnejša kot vse armade sveta, če gredo te armade nasproti ideji za tem, da podpirajo laž, družabno tatvino in uboj. V Nemčiji so socialisti v par dneh obračunali z nacionalisti.

Jasno, da bi šlo še vse drugače, če bi bilo na svetu toliko enotnosti, kolikor je proletarskega sloja. Ampak te enotnosti ni. Danes še ni! Iz ruševin minulih let pa vstaja polagoma nova nada k enotni fronti proletarskega življa. So bili poskusi, da se ta enotna fronta upostavi med zastopniki raznih strui pri zelenih mizah. Poskusi so propadli, ker ni imela tukaj odločilne besede potreba, temveč osebno mnenje. Osebnim mnenje pa je dotlej mogoče, dokler ne bo spregovorilo zavedno delavstvo v celoti svoje besede. In delavstvo danes ni več tako brezmiselno, da bi se ne upalo povedati svoje besede. V Moskvi se vrši velik proces proti socialistom, ki niso napravili nobenega drugega greha, kot da so nesimpatični raznim vodilnim glavam ruskega boljševizma. To se je smelo goditi toliko časa, dokler je bilo delavstvo pasivno in jim je na besedo sledilo. A to delavstvo je spregovorilo, ko je šel osebni boj tako daleč, da so morali odložiti svoja mesta zagovorniki, ki so prihiteli iz vsega socialističnega sveta, da ubranijo z močjo pravice socialiste, od ljudi, ki se imenujejo »socialiste«. Oni sedaj ne bodo mogli biti po krivici obsojeni, če bodo njih nasprotniki delali s pametjo, in enotna fronta proletariata je zopet za en korak bližja.

Tudi v naši mali stranki odmevajo dogodki iz celega proletarskega sveta. Tudi pri nas govori svojo besedo delavec v masi in ne več samo edini voditelj. Od trboveljskega kongresa sem se je na zahtevo delavstva vodil boj očiščenja. Kar je bilo proti tej zahtevi, je odpadlo, stranka pa hodi sedaj za eno misljo: socialistična morala in disciplina. Na celjski konferenci (28. in 29. pr. mesca) so se znova potrdili trboveljski principi. Nanašali so se sedaj na praktične primere: Poslanec, ki niso obračunavali, morajo vse svoje obveznosti izpolniti tekom enega meseca — le tedaj bodo izključeni zopet lahko postali člani naše stranke: ljubljanska izključena organizacija se bo smela le tedaj imenovati našo, če vstopi kot sekcija v legalno politično organizacijo in položi obračun za preteklost in izpolnjuje v bodočnosti svoje dolžnosti; vprašanje delitve slovenskega dela stranke po dveh oblastih, ki so ga na mariborski okrožni konferenci (25. pr. m.) brez vsake uvi-

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168.

Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

devnosti forsirali, je glavni strankin odbor soglasno s pokrajinskim odborom označil kot stranki škodljivo. Tudi Mariborčani se morajo podvreči pokrajinskemu načelstvu, ki ga je ogromna večina socialističnega delavstva izvolila. V ostalem pa bo o vsem odločil bližnji strankin kongres. To so sklepi, po katerih mora priti do sporazuma in notranjega miru. Stranka na tistega, ki se jih ne bo držal, seveda ne reflektira.

Politične vesti.

+ Rudarska stavka na Štajerskem je prenehala, ker so dosegli stavkajoči popoln uspeh.

+ V boju zoper narodni šovinizem. Za napredovanje kulturnega in gospodarskega zblizanja med Nemci in Jugoslavnimi se je ustanovila v Berlinu Nemško-Jugoslovanska Družba. Odlični sodelovalec je tudi znani prijatelj Jugoslovancev sodrug Herman Wendel. Polagamo največjo važnost na kar najboljše odnošaje med nemškimi in našim narodom. Zato pozdravljamo vsak korak, ki je zmožen zblizati stare sovražnike. Ne smemo pozabiti, da postane v doglednem času Nemčija naša soseda in takrat bo šele posebnega pomena za oba naroda, če si bosta stala nasproti kot prijatelja ali kot nasprotnika.

+ Konferenca južne železnice se je zaključila v Benetkah. Konferenca je sklenila, da se proglasi južna železnica za mednarodno, da pa se da na drugi strani državam, ki so zainteresirane z vprašanjem Južne železnice, pravica, proge na svojem ozemlju odkupiti.

+ Stavka kovinarjev v Italiji se bliža svojemu koncu, ker so pogajanja med delodajalci in delavci privedla do delnega sporazuma. Sporazum se je dosegel dosegel za Piemont, Lombardijo in Juljsko Krajino.

+ Vatikanski gardisti so se zaradi sramotno nizkih plač uprli ter so vprizorili demonstracijo, ki pa jo je švicarska garda razkropila ter vaticanske gardiste kasernirala. Čudno je, da papež ne vidi teh svojih gardistov, ki ga stražijo z lačnim želodcem.

+ Socialistična stranka v Avstriji je povišala članarino za moške od 120 K na 300 K, za ženske pa od 60 K na 150 K. Vodstvo utemeljuje ta svoj sklep s položajem, kakršen vlada v republiki. V posebnem proglasu pravi, naj se delavstvo zaveda, da si pomaga s temi prispevki na noge, zakaj organizacija bo močnejša, kakor pa je bila. V tem času postati stranki nezvest, pomeni neverjetno veliko škodo za vse delavstvo.

+ V Berlinu so razširili nacionalisti senzacionalno vest, da so Hindenburga umorili neznan ljudje. S tem so hoteli izzvati nemire, kar pa se jim ni posrečilo. Kakor je znano se nahaja na listi morilske nacionalistične organizacije »C« tudi sloviti profesor Einstein. »Vorwärts«, edini list, ki izhaja v Berlinu vsled stavke stavcev in tiskarjev, še precej dobro za braniše zmede, ki nastajajo v tem kritičnem času.

+ Nemčija je obvestila zavezniške države, da ne more mesečno oddajati 2 milijona ton premoga. Nemčija zahteva, da se ji zniža oddajanje premoga na 1.430.000 ton.

+ Nemčija bo prosila za moratorij. Tozadevni pogovori so že v teku in sta že odpotovala v Pariz dva državna tajnika.

+ Delavski kongres v St. Etienne. Kongres preteklega meseca se je vršil v St. Etienne kongres ekstremnih francoskih strokovnih organizacij, ki so se pred meseci odcepile od delavske centrale Confederation Generale du Travail. Te organizacije so se pričele nazivati Confederation Generale du Travail Unitaire (C. G. T. U.) Na kongresu je prišlo do burnih prizorov, ker se je pokazalo, da so v novi organizaciji komunisti, avonornisti in anarhisti. Več govornikov je zaklinjalo kongres naj bo složen, dokler ne bo svetovna revolucija uničila socialiste in kapitaliste. Toda niti Frossard sam, ki se je vrnil pred kratkem iz Rusije in mogel napraviti reda. Na zborovalce je namreč naravnost porazno vplivala vest, da so se angleški delavci s tremi milijoni glasov proti 260.000 glasov izrekli proti moskovski internacionali. Socialisti upajo, da se bodo vsled nesoglasja, ki vlada v novi organizaciji, kmalu spametovali delavci, ki so sledili svojim frazerskim voditeljem.

+ Haaška konferenca je pred odločilnimi trenutki, ker je ruska delgacija izjavila, da ne bo čakala na zavezniške kredite, s katerimi jih pitajo že celo večnost. V resnici je povzročil prihod polkovnika Boyleja, petrolejskega magnata, veliko razburjenja. Sedaj že zopet govore samo o olju. Boyle je sicer sprva rekel, da je prišel v Haag »zaradi zdravja«, kasneje pa je priznal, da je prišel z namenom skrbeti za interese ameriške Schell-kompanije, ki ima okrog 40 milijonov dolarjev, uvoženih v ruskih petrolejskih vrelcih. Francoski oljni magnati ne postopajo ravno složno, ker so zainteresirani pri trustu Royal Dutsch Schell in pri Noble-Standard. Oba tekmujeta za boljše pogoje, Rusi pa se seveda smejejo.

Dnevne vesti.

Sestava volilnih imenikov. Opozarjamo vse sodruge na današnji razglas mestnega magistrata glede vpisa v volilni imenik. Sveta dolžnost vsakega je, da si zavaruje svojo volilno pravico ter se zgledi v popisovalnem uradu na magistratu.

Okrožna konferenca za ljubljansko okrožje, ki se je vršila v nedeljo, 9. t. m. v sejni dvorani mestnega magistrata, je razmeroma še precej dobro izpadla. Več bomo o njej izpregovorili v četrtkovi »Naprejevi« številk, namreč v »Ljudskem Glasu«.

Prvi javni nastop delavskih telovadnih jednot na Jesenicah. Zadnjič je prinesel »Naprej« pod črto par vrstic o javni telovadbi na Jesenicah. Po mojem mnenju dopisnik vidi glavno nalogo naših telovadnih jednot v tem, da upostavi delavstvo proti teži meščanskemu »Sokolu«, kar je iz našega stališča čisto utemeljeno, če se zavedamo, da ravno »Sokol« delavskemu pokretu odvzema toliko zmognih in agilnih ljudi za štafažo onim, ki poznajo proletarijat le takrat, če ga nameravajo izkoriščati. Meni se pa zdi, da ne manj nevarni sovražniki naše omladine so tudi »Orli«, ker po mojem mnenju znajo tisti še na bolj skrit in zviti način loviti delavstvo za svoje fanatične name-ne. Ob priliki jeseniške javne telovadbe sem imel priliko videti izvezo tistih črno-rdečih ljudi nad našimi uspehi. Z zanimanjem sem zasledoval izvajanja naših telovadcev. Stal sem poleg skupine ljudi, ki so se živo med seboj pogovarjali. Iz govora sem posnel, da so to »Orli«. Tilk

pred menoj so stale štiri »nadepolne« »Orlice« in zraven mene dva »Orla« z orlovskimi odznaki. Izmed teh dveh si je eden delal večkrat beležke. V živem pomenku so letele pušice na naše telovadce. Zlasti posamezni jeseniški telovadci so jim bili tarča. Iz tega sem spoznal, da ljudem orlovskega kalibra naše delovanje res leži v želodcu in če nič drugega napram nam ne morejo ukreniti, nas pa vsaj grdo obrekujejo, blatijo in ponižujejo to, kar smo si mi sami, brez tuje pomoči in denarja s svojim neomahljivim delom upostavili. To je značaj vseh onih krščanskih farizejev. Obžalovanja vredno je le, da jim vedno še posamezni proletarci gredo na limanice. Seveda tudi tukaj vrši šola svojo brezhibno nalogo. Upam pač trdno, da bodo naše telovadne jednote kakor bodo rastle in zmagale vse naše ideje. Na naši strani je resnica in tiste gotovo ne bodo premagale nobene peklenške nakane. Torej sodrugi, če se naši črno-rdeči nasprotniki še toliko jezijo, idimo pa mi na delo s še večjo odločnostjo; in to po našem starem programu: na vse strani! Torej na delo! — Izletnik.

Uradniška pragmatika je dozorela že v toliko, da jo je odbor ministrov že odobrila in jo sklenil predložiti skupščini.

Kr. policijko ravnateljstvo v Ljubljani, je razpustilo I. splošno društvo Jugoslov. vpokojencev v Ljubljani, češ, da se je pregrešilo z resolucijami, sprejetimi na društvenem shodu 11. junija t. l. Te resolucije pa se glase: § XI. Vlada naj nujno določi in nakaže srotam, vpokojencem in nižjim služabnikom enkratni večji nabavni prispevek ter jim omogoči vsaj — najprimitivnejše pokritje telesa in obvaruje po zimi — mraza. Eventualni odgovor »nema para« že vnaprej odklanjamo! Kajti ako vlada troši milijone in milijarde za brezpotrebne — zavede in »lüksus« — mora imeti tudi za svoje revne, onemogle, za državno zaslužne upokojence in nižje služabnike, katerim po »senžermenski« (mednarodni) pogodbi dolguje! Ako sedanja vlada ni sposobna, bomo prosili Nj. Visočanstvo našega kralja, da poveri stališče naše žalostne usode spretnjšim, za dobrobit naroda in države zmognejšim čimteljem. V svrhu udeležitve naprosenega predlagamo in zahtevamo, da nujno razpišete splošne volitve. Predsedstvo sklicuje sedaj prijateljski sestanek v četrtek 13. t. m. zvečer v Ljubljani, Kersnikova ulica št. 5. Na ta sestanek se bomo še povrnili, ker je vsakakor zanimivo, da so postali tudi upokojenci, ki šepajo in hodijo po dveh palicah, nevarni državci.

Kaj si je zmisllil naš cesar, naš kralj... Tako poje narodna pesem. Tudi naš cesar, naš kralj si je nekaj izmislil. Pa ne morda Aleksander, marveč »cesar Janez«, njegov namestnik. Ni bilo dovolj škandala, pri poročnih darovih svojemu gospodu, hotel je za kraljevo poroko nakloniti nagrado uradništvu Mestne hranilnice s tem, da jim je dal znižati prejemke, katere je uradništvu naklonil upravni odbor s soglasno pritrditvijo občinskega sveta. Inicijativo za ta velevažni socialni čin sta baje dala dva gospoda. Prvi bankir in predsednik nekega denarnega zavoda, ker se je bal, da bi utegnilo tudi njegovo uradništvo prositi za povišanje svojih siromašnih plač, drugi pa dotični vladni funkcionar, ki je pritiskal Mestno hranilnico, da je morala podpisati 26 milijonov avstrijskega vojnega posojila in se je danes prelevil v svetovalca »cesarja Janeza« ter se zato maščuje, ker od zavoda za svoje skrbno nadzorstvo ne dobi nobene taničme. Draginja narašča in namesto, da bi uradništvo plače povišali, jih znižajo! Na vladi je bilo že pod Avstrijo, pa tudi v Jugoslaviji, več mogotcev. Ni jih več! In tolažimo se, da tudi današnji izginejo in jih nadomeste ljudje, ki bodo vedeli, kaj je socialna pravica.

Promet z avtomobili iz Jugoslavije v Avstrijo so zabranili zaradi velikega ti-hotapstva. Ta odredba je posebno občut-

no zadela naše trgovske in industrijske kroge.

Iz Inomosta poročajo o perverzno-stih nekega kapucina, ki je zavajal dekleta v starosti 12—16 let. O vsem tem je poročala »Volkszeitung«, toda gvardijan je bil drugega mnenja in je objavil v »Tiroler Anzeiger« daljše pojasnilo, v katerem je povdaril, da je zaljubljeni kapucin nedolžen. Toda pri sodnji so bili drugega mnenja in je obsodil sodnik kapucina na 2 meseca težkega zavora, poostrelega s trdim ležiščem in postom. 10 deklic je namreč izpovedalo o zaljubljenem kapucinu nad vse pričakovane obtežilo.

Nansenova pomožna akcija v Rusiji prehranjuje sedaj 640.305 otrok in 391.214 odrastlih v Rusiji in na Ukrajini. Skupaj torej 1.031.519 oseb.

Ljubljana.

Podporno društvo žel. uslužbencev v Ljubljani je po sklepu odbora s 1. avgustom 1922 članarino na 2 Din povišalo. Od 1. avgusta 1922 nadalje se izplača podpora za vsak smrtni slučaj 1500 Din. Ge. upokojence, upokojenke in vdove prosimo, da se do 30. oktobra na čeku pismeno izrečejo, če so pripravljene plačati po-pismeno članarino 2 Din mesečno, ker bi se jim v naprotnem slučaju izplačala samo polovica po-smrtnine t. j. 750 Din. Glede pojasnil se je obratiti na najbližnjo postajo. — Odbor.

Organizacija zdravniške službe pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani. Dne 2. julija t. l. se je vršila odborova seja Zveze blagajničnih zdravnikov. Te seja se je udeležil tudi šef - zdravnik dr. Bleivies. Predsednik Zveze in šef - zdravnik sta obširno po-ročala odboru o poteku pogajanj za kolektivno pogodbo in o uzrokih, zakaj se pogodba še do-pogodbo in o uzrokih, zakaj se pogodba še do-pogodbo ni uveljavila. Ker je med tem časom sto-pil v moč novi zakon za zavarovanje delavcev, je prenehala bolniška blagajna svoje avtonomno življenje ter postala Okrožni urad za zavarova-nje delavcev v Ljubljani, ki je pa podrejen Osrednjemu uradu v Zagrebu. Nastal je v sled-tega nov položaj, vendar pa je odbor dobil za-gotovilo, da vlada pri Okrožnem uradu slej kot prej trdna volja, da sklene z Zvezo blagajničnih zdravnikov kolektivno pogodbo, ki jo bo pa moral odobriti osrednji urad. Odbor Zveze bla-gajničnih zdravnikov je sklenil, nadaljevati le-galnim potom borbo za pogodbo, ki se pa ima čim prej skleniti. Dotlej bodo blagajnični zdrav-niki vršili svojo službo. Da pride do sporazuma med zdravniki in Okrožnim uradom, zahteva javni interes in želeli je, da se vprašanje bla-gajničnih zdravnikov pravično in vsestransko zadovoljivo reši.

Radi tlakovanja je vožnja iz Marjinega trga na St. Petersko in Miklošičevo cesto (ter obratno) do nadaljnjega prepovedana.

Tobačna tovarna v Ljubljani bo v najkrajšem času v svrhu izenačenja tobačnih izdelkov za celo kraljevino pričela zaenkrat z izdelavo rezanega tobaka »Dunavski« v zavojčkih po 50 gramov, ki je po kvaliteti istovrsten kakor se-danji domači tobak. Cena je določena po Din 2.50 za zavojček.

»Železničar«. Po daljšem premoru je začel »Železničar«, glasilo Saveza železničara Jugo-slavije zopet redno izhajati. List, ki je bil po-slavje zelo klavrn, kaže že sedaj v svoji 2. šte-vilki po premoru, da se zaveda svojih dolžnosti, ki jih ima kot glasilo proletarcev. Prav toplo ga priporočamo. Naroča se v Ljubljani, Selenbur-gova ulica 6/II.

Celje.

Obrtna razstava v Celju od 12.—22. avgu-sta 1922. Pisarna za obrtno razstavo v Celju se je preselila na razstavni prostor v mestno osnovno šolo pritličje desno. Dopisi naj se na-slovijo na »Obrtna razstava v Celju« Zrinski Frankopanska ulica št. 1. Celje. Pisarna je od-prta vsak dan od 8.—12. in od 15.—18. ob nede-ljah in praznikih pa od 9.—11.

Poneverba pri tvrdki Rakusch. Pod tem naslovom smo v 151. šte. »Napreja« poročali o poneverjenju pri tej tvrdki. Svoje poročilo me-ramo popraviti, kajti glavni krivec se piše Kol-tera in ne Kveder. Kveder je bil sicer uslužben-pri omenjeni tvrdki, toda je že dalj časa samo-stojen. Upamo, da se bo g. Kveder zadovoljil z našo ugotovitvijo.

Maribor.

Obupno le, kako raste draginja pri nas. Maribor je slovel še pred nedavnim kot eno najcenejših mest v Jugoslaviji, danes pa je že

tako, da ga brez zadržka izvršajo v prvo stopnjo glode draginje. Zadnjič je neki mesar prodajal kilogram mesa po 110 K in ni nobene kompetentne oblasti, da bi mu tako vnebovpijočo obrt odvzela. Take so posledice, ker so buržoazne stranke brez izjeme rovarile proti komaj nastalemu zakonu o občinskih sodiščih — ki še zdaleka ni bil idealen, vendar pa vsaj majhna opora v boju proti navijalstvu. Konsumentskih organizacij, ki bi bile pripravljene poseči tudi po skrajnih sredstvih, tudi pogrešamo. Mesto, ki ima relativno socialistično večino, bi moralo v tem oziru napraviti prvi korak. Res čudno je, kaj vse prenese delavstvo v največjo apatijo, ko bi lahko na preprost način izboljšalo svoje klavno stanje, če bi le hotelo razumeti, kaj mu je mogoče izvojevati z organizacijo. Vzemimo n. pr. stanovanja. Res je n. pr., da so tisti, ki odhajajo sode v podnajem, večkrat denarja kravo potrebni, ampak kje je tista pravica, ki dooloča, da se morajo preživljati samo iz dohodkov podnajemnine? V razne hotele in prenočišča bi bilo tudi vredno pogledati. V Celju dobiš, recimo, pošteno prenočišče za 25 K, ali je potem nemogoče urediti, da bi si neki tukajšnji hotel za slabšo posteljo ne zaračunal skoro 80 kron? Take razlike mečejo na vso upravo čudno luč. In še bolj skandalozne razmere se nam obetajo. Uredništvo nekake tukajšnje lista je od nepodpisane prejelo poziv, naj začne agitirati za to, da zvišajo dijaške gospodinjne z drugim letom svoje tarife na 2000 do 2400 K, češ, da so v Ljubljani tako že napravile. Dobro vemo, da tista slaba postrežba in še slabša hrana, ki jo nudijo nekatere gospodinjne revežem, pač ni veliko vredna. Poleg tega pa ti ima taka gospodinja po pet in še več dijakov v oskrbi. Torej sama že lahko prav dobro živi. Tukaj seveda ne jemljemo izjem v poštev. Če se tarife še povišajo, potem si ni težko misliti, da drugo leto polovica dijakov ne bo mogla več študirati. Od kod pa naj jemljejo denar, če prihajajo po večini iz revnih skojev? Kapitalistični sistem sicer pospešuje socialno krivico, da reveži ne smejo biti deležni višje izobrazbe, ampak na nas je, ki se take krivice branimo, da sežemo po samopomoči. Čujemo, da bo občina v kratkem za delavce ustanovila dve ljudski kuhinji. Oh tej priliki naj ne pozabi na dijaške! Kadar gre v javno korist, moramo pozabiti na profit.

Mariborska liberalna skupina je imela 5. t. m. v Narodnem domu zbor, h kateremu se ji je posrečilo privabiti 250 udeležencev z dr. Kukovcem, Kramerjem in drugimi glavami vred, če sinemo verjeti »Taborovemu« poročilu. Koliko je bilo med temi 250 radovednežev, »Tabor« ne pove. Dr. Kukovec, kateremu je ta večer veljal kot pozdravnica, je imenitno orisal boj proti liberalni korupciji kot del velikega reakcionarnega vala, ki gre po svetu in ki se v Nemčiji n. pr. udejavlja s političnimi umori. Poslušalci so se prijetno muzali, češ, saj nam naši reakcionarji itak nič ne morejo, ko pa nimajo vsi skupaj toliko palic, nožev in bomb pripravljenih, kolikor jih zmore ena sama organizacija »Orfume«, in tudi ni bilo do danes še nič slišati, da bi bili v Sloveniji kakoga liberalnega mladca pretepli, ko je s palico in pestmi nadlegoval mirne reakcionarne pasante. Imajo ti naši mladčiči predobre noge! Dr. Kukovcu se torej ni treba bati, da bi kaka mariborska organizacija »C« že stikala za njim, v katere samotne prostorčke najrajši zahaja. Med zanimivostmi, ki jih je še povedal, omenjamo to, da liberalizem ne sme iti na pot razrednega osamelosti, to se pravi, liberalizem, ki se je po vrsti ponesrečil pri kmetih, potem pri uradnikih, potem obrtnikih, potem trgovcih, potem bankah in nazadnje pri upokojencih ter invalidih, se bo zdaj skušal lečiti pri delavcih, dasi so tudi ti že neštotokrat odklonili vse ženitne ponudbe liberalije. Iz nadaljnega poteka zbora omenjamo še, da so tako dr. Kukovec kakor tudi dr. Kramer in dr. Serneč strašno jezno govorili proti Hribarju, ki je naenkrat proti razdelitvi Slovenije. Seveda, če se Slovenija razdeli, potem Hribar ne bo več tako daleč vladal, če se pa ne razdeli, pridejo — liberalci ob svojega mariborskega velikega župana.

Razdraženi so bili tudi na Kamenaroviča, ki je mladincem enkrat za vselej pokvaril veselje, ki so ga imeli z Jadransko banko. I no, sedaj pač nimajo v Sloveniji nobene banke, ki bi jim delala veselje. Ostalo pa jim je še nekaj: Izrekli so dr. Jerjavu zaupnico, kakor jih baje dobiva iz vse Jugoslavije, samo iz tistih krogov ne, »ki se skrivajo za hrbtom starega dr. Tavčarja«, kakor je rekel dr. Kramer. Pomagalo jim ne bo seveda prav nič, kakor jim tudi ne bo pomagale prav nič njihove rezolucije, da sta se za vladno odgovornost stranki (med njima liberalna) zedinili s — socialisti glede razdelitve Slovenije na dve oblasti. Vsak otrok, ki je bral, kako smo od vsega početka ostro obsodili buržoazno razdelitev, bo sprevidel, da se ni SSJ nikoli pomenkovala z JDS ali kako drugo buržoazno stranko glede oblastne razdelitve, še manj pa na kak način zedinila. Dokler ne do-

kažete, kateri socialisti so z vami pakirali, vas imenujemo stranko lažnjivcev — S. L.!

H koncertu mariborske »Svobode«. V soboto sem imel priliko, da čujem pevski zbor tukajšnje »Svobode« podružnice. Reči moram, da mi ta nastop ni pokvaril dobrega mnenja, ki sem ga imel že prej o tem proletarskem pevskem združenju, čeprav je stal cel večer očitno pod utisom slabega, za mariborsko delavsko gibanje celo sramotnega obiska. Sploh sem opazil, da delavstvo »Svobode« ne posveča tiste pažnje, kakor bi jo moralo. To, prijatelji, se ne bo smelo nadaljevati. Če že imamo svojo prosvetno organizacijo, katere namen je tako idealen, da ga lepšega ne more ineti nobena druga ustanova, se moramo vprašati, ali ne bo sramota padla na nas vse, če se bo radi nerazumevanja od vseh strani zagrenilo še tistih par požrtvovalnih ljudi, kateri dajejo svojo dušo in zdravje za to, da se izkoplje delavstvo iz črne jame nezobraznosti, kamor ga z dobro premišljenim namenom tlačijo kapitalistična družba. Posebno zamerim strokovnim organizacijam — pa tudi političnim — da smatrajo »Svobodo« le kot uporabno sredstvo za prirejanje svečanih nastopov, v vsem njenem drugem delu pa jo grdo sabotirajo. V Ljubljani, o kateri mislijo neki nevedneži, da je eno samo veliko torišče osebnih bojev in izvirke gullobe, v tej razupiti Ljubljani se strokovne in politične organizacije vendarle vse drugače vedejo napram »Svobodnemu« delovanju in menaja ga ni tam več človeka, ki bi ne vedel, da ima v največji meri ravno strokovno in politično gibanje največjo korist od tega, če koraka roko v roki z izobraževalnim delom, ker mu to vzgaja prosvetljene, zavedne moči, katere prinašajo v proletarski boj svež element socialistične etike. Boj proti meščanski nemoralni ima le tedaj smisel, če ji zoperstavimo peduševljen, moralen delavski razred. To je namen »Svobode« in tega ne vedo samo v Ljubljani, temveč tudi povsod drugje po slovenskih delavskih središčih. Maribor, ki je med vsemi največje, naj si ne dela v tem oziru nobene nečasti!

Govoriti sem hotel o sobotnem nastopu »Svobodnega« pevskega zbora v Mariboru, pa sem zašel na stvari, ki nam prirejajo mnogo bolečin. To pa je, vsaj po mojem, zaenkrat veliko važnejša naloga socialistične kritike. Dokler nismo niti spoznali naših grdih strani, nimamo skoro pravice, da se ponašamo z našimi lepimi, zlasti še, če smo v večni nevarnosti, da nam še teh malo vsak hip zmanjka. Verujem v žilavost sodr. Hladkija in vseh, ki orjejo obupno ledino socialistične kulture v Mariboru, da jih zunanji neuspehi še dolgo ne bodo zagrenili. Če bodo oni železni, se bo morala tudi apatija v masi ob njihovi železnosti razbiti. Koliko še manjka do popolnosti, pa veste itak vi sami, ki delujete vsak na svojem polju. Delavski pevski zbor ne more biti že po dveh, treh letih skupnega delovanja tak, kakor je lahko meščanski, ki uživa podporo od vseh strani. Smatram sodr. pevovodjo za predobrega strokovnjaka, da bi sam ne vedel, da mu je treba s svojimi pevci še dolge šole, ki bo predvsem odpravila nedostatke v tehniki, ki bo omogočala natančnejšo izdelavo dinamičnega in ritmičnega izvajanja, ki bo pevce predvsem naučila stroge discipline, da bodo vsi redno in točno prihajali k vajam. Pri nastopu je bilo namreč glede tega zadnjega dobro videti, da ni vse v redu.

Ideja enotnega večera s skladbami enega skladatelja je zelo dobra, ker daje poleg harmonije v slogu še priliko, da dobi širša masa iz črpnno sliko o delu enega umetnika. Barvitost in umetniško vrednoto Emila Adamiča kot skladatelja samospjevov in zbornih pesmi nisem še nikoli tako dobro občutil kakor na tem njegovem večeru.

G. Rumpel zasluži posebno pohvalo. Ni mnogo umetnikov, ki se upajo razbiti družabne predsodke s tem, da dajo svoje moči delavstvu na razpolago — on je! Že zavoljo tega ne zasluži, da se mu je delavstvo v soboto s tako pičlim številom izkazalo. G. Rumpel se je razvil, odkar sem ga imel priliko poslušati v ljubljanski operi, zelo voluminozen, mehak glas, ki mu daje možnost dinamičnega izražanja v vseh odtentkih. Njegova spremljevalka na klavirju pa je gotovo zelo dobra umetnica tudi kot solistinja.

Morda sem povedal kako besedo ostro, zlasti glede nepojmovanja »Svobodnega« delovanja med mariborskim ljudstvom. Stori pa sem to s stališča, da nam ni treba ničesar skrivati, če hočemo doseči, da bo podravsko središče v vseh ozirih dajalo drugim vzgled. Kdor se z mojimi očitki ne strinja, pa naj jim nikar ne ugovarja z razlogom, češ: Saj se vendar gibljemo tako, da nam celo meščanstvo priznava naše delo! — Moje vprašanje je to: Kakšno je to delo, da se mu proletariat, ki mu je namenjeno, še danes odteguje? — K. K.

Iz stranke.

Krajevna politična organizacija SSJ Ljubljana - Spodnja Šiška ima svoj redni članski se-

staneke v ponedeljek, dne 10. julija ob 20. v upravništvu »Nagreja«, Frančiškanska ulica 6, I. nadstropje skozi dvorišče. — Odbor.

Krajevna politična organizacija SSJ v Ljubljani priredi v četrtek, dne 13. t. m. ob 19. in pol v velikih dvoranah »Mestnega doma« s h o d s sledečim dnevnim redom: Politični položaj v državi in občini. Sodrugi, vsi na šod! — Odbor.

Iz strok. gibanja.

Centralna seja kovinarjev se vrši v torek 11. t. m. ob 6. zvečer. — T. O. D. K.

Rudarji rudnika »Nova nada« d. d. v Globokem so po petdnevni stavki dosegli naslednje uspehe: na akord 50%, na nabavni prispevek 20%. V tem gibanju so pokazali rudarji popolno solidarnost, veselilo bi nas pa, ko bi ti rudarji pokazali svojo solidarnost tudi z vsem ostalim proletariatom s tem, da bi bili dobri člani svoje organizacije in redno plačevali članske prispevke.

Stavka špediterskih delavcev v Zagrebu. Iz Zagreba nam brzobjavno poročajo, da je tam izbruhnila stavka špediterskih delavcev. Stavka je popolna in ni nobenega stavkokaza. Delodajalci so se odpeljali v Slovenijo v e r b a t stavkokaze, da na ta način zlomijo stavko svojega delavstva. Sodrugi! Ne potujte v Zagreb, ne dajte se od nobenega agenta ali pa celo kakšnega delodajalca pregovoriti za delo v Zagrebu, ker bi s tem škodovali napovedanemu boju za eksistenčni obstoj tamkajšnjega delavstva! Vse obljube takih agentov so samo lim ter bi vsak tak stavkokaz dobil še manjšo plačo, kakor jo imajo sedaj tamkajšnji delavci. Naženite agente čez prag slovenskega ozemlja, ker je to vaša dolžnost solidarnosti!

Stavka pekov v Sarajevu. V Sarajevu je izbruhnila stavka pekovskih pomočnikov, ker pekovski mojstri niso hoteli ugoditi upravičenim zahtevam delavstva. Stavka je popolna, stavkokazov ni. Opozarjamo vse sodruge, da ne potujejo v omenjeni kraj toliko časa, dokler tega ne razglásimo v našem listu!

Stavke so na dnevnem redu v celi državi, kar je znak, da se kapitalizem upira z vso silo upravičenim delavskim zahtevam. Železnico je podražila, podražuje tudi vse ostalo, kar človek danes neobhodno rabi in več kakor gotovo je, da si delavec mora iskati tudi vra, da krije vse vsaj vsakdanje potrebe. Kapitalizem nima srca za ljudske potrebe, zato se tudi upira vsakemu zvišanju plač. Čutimo, da je prišel važen moment, ko bo moralo delavstvo s skrajnim orožjem izboriti ono, kar mu za njegovo delo pripada. Sodrugi, pripravljajmo se!

Podružnica Spl. del. izobr. zveze »Svoboda« za Vič-Glince, Dramatični odsek, vabi vse člane odseka in vse prijateljke dramatične umetnosti na občni zbor, kateri se bo vršil 15. julija 1922 ob pol 8. zvečer v »Delavskem domu« na Glincah.

Novi člani ljubljanske podružnice »Svobode« se sprejemajo vsako sredo in soboto od 4.—6. popoldne v prostorih centrale v Židovski ulici. Pristopnina kakor tudi članarina znaša samo 1 Din. Sodrugi, pristopajte pridno v naše izobraževalno društvo!

Socialist si praviš. Ali bi mogel dati zadovoljiv odgovor na tole vprašanje: »Koliko naročnikov si že pridobil »Nagreju«? In koliko članov socialistični stranki? Če si socialist, moraš biti aktiven član socialistične rdeče armade. Če nisi, tedaj ves tvoj socializem ničesar ne izda.

NARODNA SKUPŠČINA.

8. julija. Predsednik je naznanil skupščini, da je zakon o zavarovanju delavcev sankcioniran. Nato je sledilo nadaljevanje razprave o proračunu brez posebnih zanimivosti.

Gospodarstvo.

Vrednost denarja, 1 dolar velja že 83 Din, 1 lira 3.75 Din, V Cürihu velja 100 naših kron samo 1.57 franka.

— Švica je sklenila dati naši državi na razpolago kredit 25 milijonov švicarskih frankov za poglobitev trgovskih zvez s Švico. Ker je švicarski denar silno drag in zato tudi švicarsko blago, razumemo, da potem švicarska trgovina peša. Če bi mi kupili dragega švicarskega blaga za 25 milijonov švicarskih frankov, bi to švicarsko trgovino celo poživilo. Sumljiva je vsekakor švicarska postrežljivost; radovedni smo na pogoje.

Ad št. 14.829.

Razglas.

V svrhu sestave stalnih volilnih imenikov (Uradni list št. 67 z dne 24. junija 1922) se oni volilni upravičenci, ki so se priselili v Ljubljano od 1. junija 1921 pa do danes pozivljejo, da se pridejo zglasiti v mestni popisovalni urad.

Onim, ki so bili že pred 1. junijem 1922 v Ljubljani, se ni treba prijaviti.

Volilno pravico imajo vsi 21 let stari državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki vsaj že eno leto, odnosno šest mesecev redno bivajo v občini. (Za volitev v narodno skupščino, odnosno oblastno skupščino zahteva se šestmesečno bivanje, za volitve v občinski zastop pa enoletno bivanje.)

Ob istih pogojih imajo pravico voliti tudi oni Slovani po plemenu in jeziku, ki sicer niso naši državljani, ki pa so se do tedaj, ko so se začeli sestavljati volilni imeniki, to je do 20. junija 1922 stalno naselili v občini.

Volilni upravičenci s črkami A do L naj se zglase v ponedeljek dne 10. t. m., oni od M do Ž pa v torek, dne 11. t. m. vsakokrat od 8. do 12. dopoldne.

Prizadeti se tedaj v lastnem interesu nujno pozivljejo, da se točno odzovejo temu povabilu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 7. julija 1922.

Nogometne tekme v nedeljo dne 9. julija. Včeraj bi se imele vršiti tekme v svrhu izpitov nogometnih sodnikov. V zadnjem momentu pa so bile te tekme odpovedane, baje iz razloga, ker uganja ljubljanska sekcija sodnikov samostalnosti, ki niso ne v prid športu ne v prid ugledu sekcije same. Ob pol 17. bi se morala vršiti prvenstvena tekma Ilirija rez. - Svoboda Ljubljana, pri kateri pa Ilirija ni nastopila. Iz kakšnega vzroka nam ni znano in izgubila vsled tega prvenstveno tekmo v razmerju 0 : 3. Ob 18. se je vršila tekma S. K. Maribor - S. K. Ilirija. Tekma se je vršila za prvenstvo Slovenije, toda absolutno ni pokazala onih vrtilin, katere bi po vsej pravici danes lahko zahtevali od slovenskega nogometnega športa. Na športnem prostoru je bilo vpitja in prerekanja kot na borzi. Med drugo polovico igre je bil izključen član »Ilirije« g. Sl. Pretnar, kateri je s svojimi nastopi na igrišču ponovno kompromitiral klub »Ilirija«. Po zaslugi naših sodnikov ni bil ta igralec izključen v kljub temu, da je ponovno zagrešil nedovoljeno spodbijanje igralcev in se celo dejansko spozabil nad nasprotnimi igralci. Včeraj se je spozabil celo tako daleč, da je na športnem prostoru kritiziral L. N. P. in žalil sodnika, G. Šuput, ki je sodil to tekmo, je vendar imel pogum izključiti tega infair igralca. Pri tej priliki bi naj tudi omenil to, da še je

zadnjič pritožila »Ilirija« čez »Primorsko publiko« ob priliki prvenstvene tekme »Ilirija«-»Primorje«, da je delala ta »fakinaža« medklince ter upila in razgrajala. Če je včeraj eden opazoval Ilirijansko publiko za golom z njenimi neslanimi medklinci na sodnika ter huronsko vpitje, ta se je moral zgražati nad tem nešportnim početjem. Tekma je končala 5 : 1 v prid »Ilirije«, ki je s tem ostala prvak Slovenije. Ljubljanski nogometni podsavez pa pozivamo, da napravi konec oponiranju sekcije sodnikov in posameznih klubov. Smešiti se ta najvišja inštanca športa v Sloveniji ne sme pustiti.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

SUKNO
za promenadne in športne obleke
v bogati izbiri

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 („BALKAN“)

UVOZ Deželni pridejki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki. IZVOZ

Telefon 336. Brzozjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun št. 10.473.

Največja zaloga se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

klavirjev in pianin v Ljubljani.
TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Mišerjeva ulica št 5

„Pošljite naročnino!“

Sprejmejo se 3 prikrojevalci

izvežbani, prvovrstni, trezne moči. Ponudbe na pisarno: Konfekcijska tovarna „FRANDE“, Ljubljana, Emonska cesta št. 8. Istotam se odda zanesljivim krojačem proti kavciji delo na dom. Spretni, zanesljivi in trezni delavci se pa sprejmejo v tovarno.

Več tesarjev

se takoj sprejme za priprosto delo na akord, prosto stanovanje.

Ponudbe na

Podjetje inž. Dukić in dr.,
Ljubljana, Bohoričeva ulica 20.

JADRANSKA BANKA - BEOGRAD

Delniška glavnica: Din. 30,000.000.

Rezerve: Din. 15,000.000.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.

Naslov za brzozave: JADRANSKA.

Afilirani zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street.

New York City.